

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026

- Työ- ja elinkeinoministeriön pääluokka -

Valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaosto

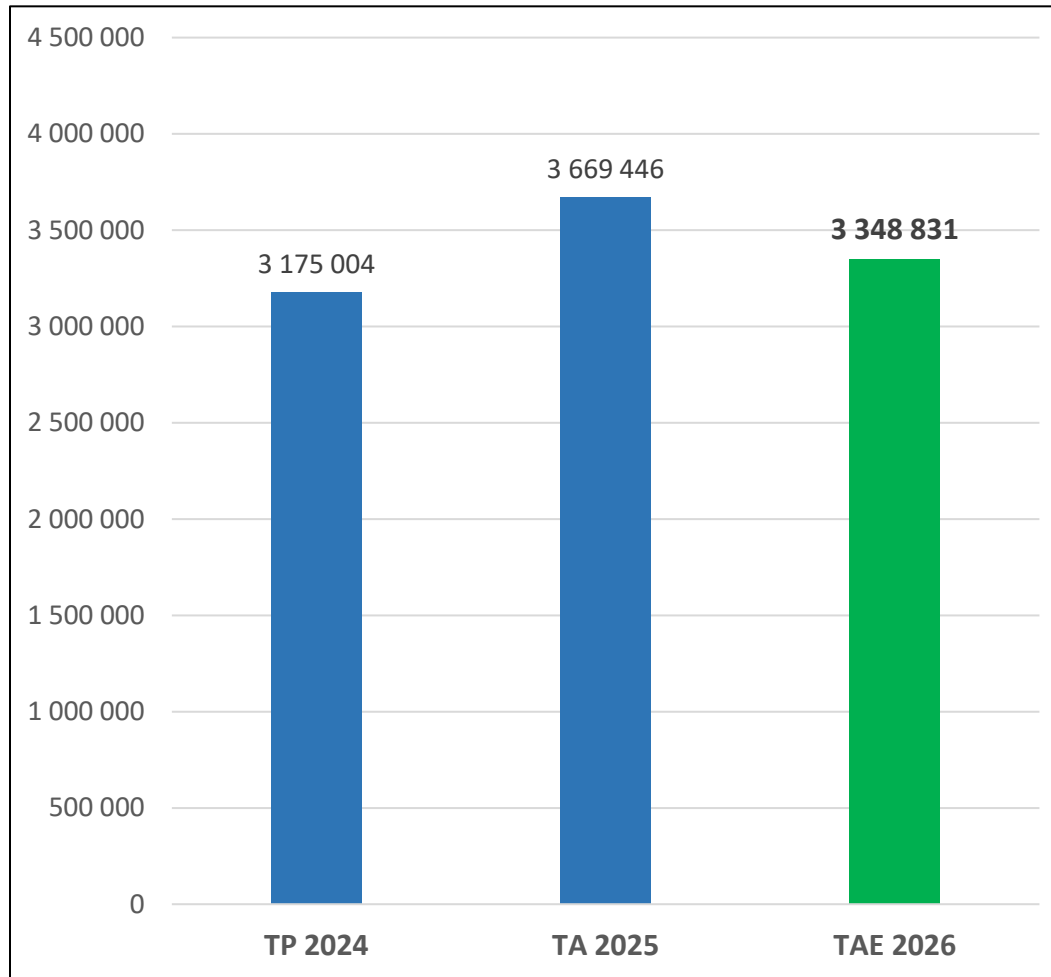
Johtaja Jukka Nummikoski

24.9.2025

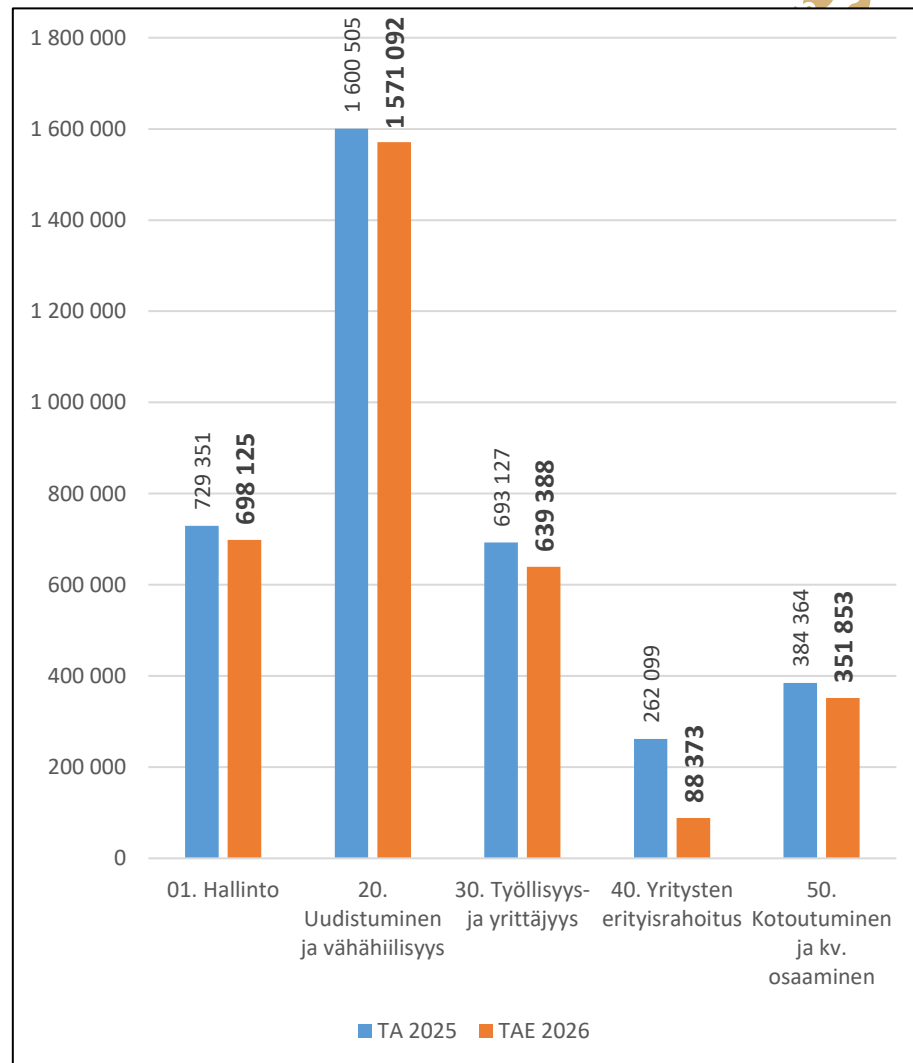
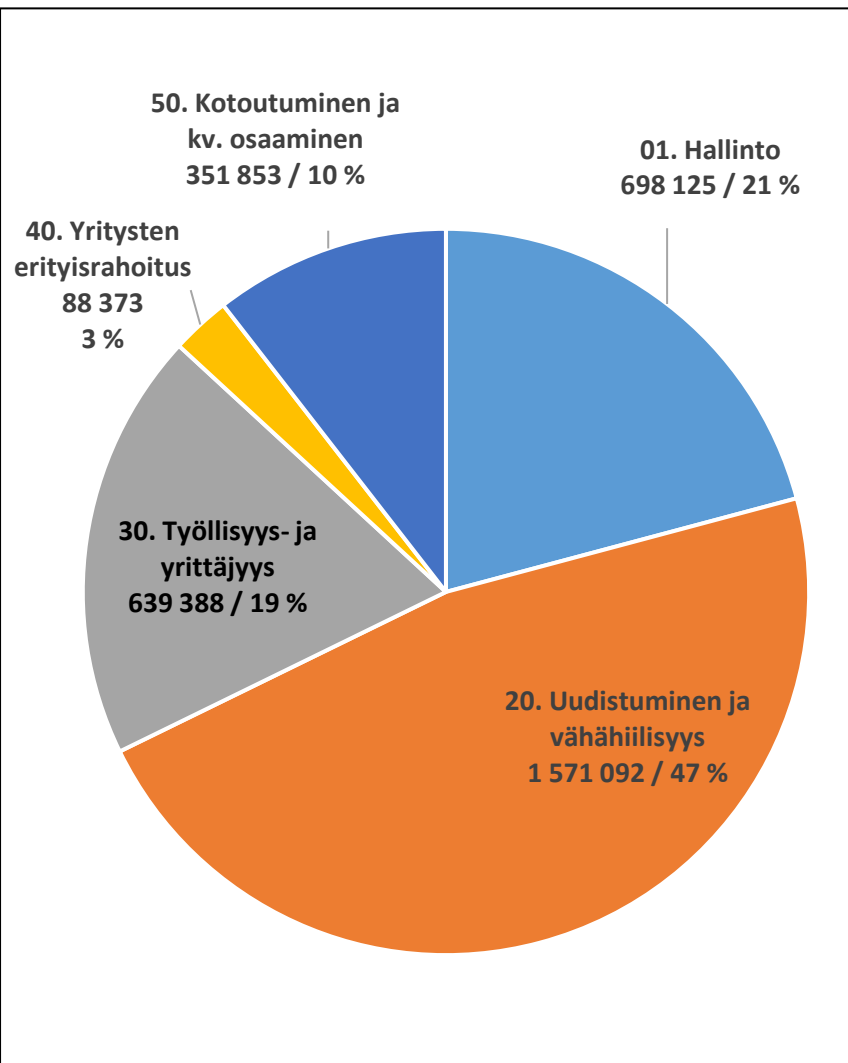
Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Pääluokan määrärahat (1000 euroa)

- TEM-pääluokan määrärahat laskevat nettomääräisesti runsaalla 320 milj. eurolla vuoden 2025 varsinaisen talousarvion loppusummaan verrattuna.
- TAE 2026 sisältää elpymis- ja palautumissuunnitelman (RRF) määrärahoja 216,9 milj. euroa.

TEM pääluokan määrärahat luvuittain 2026 (1000 euroa ja %)

PL32 TAE2026 momenteittain, luku 01

1 000 €		2024	2025	2026	Muutos 2025— 2026	
		TP	TA	TAE		%
01.	Hallinto	996 695	729 351	698 125	-31 226	-4
01.	Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot (sm 2v)	44 161	38 675	36 847	-1 828	-5
02.	Elinvoimakeskusten toimintamenot (sm 2 v)	222 558	237 401	185 250	-52 151	-22
(03.)	Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (sm 2v)	282 887	—	—	—	0
04.	Geologian tutkimuskeskuksen toimintamenot (sm 2v)	33 377	37 997	36 403	-1 594	-4
05.	Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin toimintamenot (sm 3v)	99 485	71 708	70 684	-1 024	-1
06.	Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimintamenot (sm 2v)	20 309	20 471	21 381	910	4
07.	Patentti- ja rekisterihallituksen toimintamenot (sm 3v)	14 246	15 729	12 954	-2 775	-18
08.	Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintamenot (sm 2v)	23 351	23 189	22 658	-531	-2
09.	Energiaviraston toimintamenot (sm 2v)	10 460	11 815	11 421	-394	-3
10.	Digitalisaation kehittäminen (sm 3v)	27 000	11 113	4 575	-6 538	-59
11.	Huoltovarmuuskeskuksen toimintamenot (sm 2v)	—	—	24 668	24 668	0
20.	Siviilipalvelus (am)	6 145	5 600	5 600	—	0
29.	Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (am)	61 328	51 072	49 072	-2 000	-4
40.	Valtionavustus kestäväää kasvupolitiikkaa edistäville toimijoille (sm 3v)	3 833	3 543	2 093	-1 450	-41
41.	Erytisavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n tutkimusinfrastruktuuriin (am)	4 920	47 750	67 621	19 871	42
49.	Valtionavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n toimintaan (sm 2v)	118 355	131 259	125 114	-6 145	-5
51.	Valtion osuus merimiespalvelutoiminnasta (am)	2 724	1 550	1 500	-50	-3
53.	Matkustajien paluukuljetukset ja korvaukset (sm 3v)	400	400	400	—	0
66.	Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (sm 2v)	19 456	20 029	19 834	-195	-1
95.	Eräät oikeudenkäyntikulut ja korvaukset (am)	1 700	50	50	—	0

PL32 TAE2025 momenteittain, luku 20

1 000 €		2024	2025	2026	Muutos 2025—2026	
		TP	TA	TAE		%
20.	Uudistuminen ja vähähiilisyys	955 548	1 600 505	1 571 092	-29 413	-2
20.	Energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistäminen (sm 3v)	3 400	3 400	3 400	—	0
40.	Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (am)	422 124	538 025	669 464	131 439	24
41.	Energiatuki (am)	87 425	443 761	276 713	-167 048	-38
(42.)	Puhtaan energian Suomen -kärkihankkeet (am)	—	—	—	—	0
43.	Energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuki (am)	143 203	150 000	150 000	—	0
44.	Suomen elpymis- ja palautumisvälineen mukainen investointituki vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen edistämiseen (am)	9 239	51 558	55 354	3 796	7
46.	Laivanrakennuksen innovaatiotuki (am)	17 449	15 050	20 900	5 850	39
47.	Julkisen liikennesähkön ja -kaasun lataus- ja tankkausinfrastruktuurin edistäminen (am)	—	3 334	8 000	4 666	140
48.	Uusiutuvan energian tuotantotuki (am)	123 604	234 097	239 531	5 434	2
(49.)	InvestEU-ohjelman kansallinen rahoitusosuus (am)	—	14 100	—	—	0
(50.)	EU-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus tutkimus- ja kehittämistoimintaan (sm 3v)	—	—	—	—	0
83.	Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan (am)	145 629	146 180	147 730	1 550	1
(87.)	Pääomalainat teollisuuden uudistumiseen ja yritysveltoisten liiketoimintaekosysteemien kehittämiseen (am)	3 475	1 000	—	—	0

PL32 TAE2025 momenteittain, luku 30

1 000 €		2024	2025	2026	Muutos 2025—2026	
		TP	TA	TAE		%
30.	Työllisyys ja yrittäjyys	730 232	693 127	639 388	-53 739	-8
(32.)	Valtionavustus kunnille Ohjaamoiden monialaisuuden vahvistamiseen (sm 2v)	1 347	4 500	—	—	0
(35.)	Valtion korvaus kunnille TE -palvelu-uudistuksen muutuskulujen kattamiseen (km)	34 000	—	—	—	0
38.	Ansioturvaan liittyvien työttömyysturvatehtävien ja ulkomaisen työvoiman käyttöä koskevan alueellisen linjauksen laadintaan liittyvien tehtävien hoitaminen Ahvenanmaan maakunnassa (sm 2v)	—	30	30	—	0
40.	Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen (sm 3v)	10 157	12 497	6 221	-6 276	-50
(41.)	Valtionavustus Työkanava Oy:n toimintaan (sm 3v)	2 000	—	—	—	0
42.	Yritysten kehittämishankkeiden tukeminen (am)	11 270	12 071	4 000	-8 071	-67
44.	Alueellinen kuljetustuki (sm 3v)	6 300	5 300	3 700	-1 600	-30
46.	Pk-yritysten tutkimus- ja kehittämistoiminnan vahvistaminen (am)	—	—	2 400	2 400	0
(51.)	Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (sm 2v)	230 971	—	—	—	0
52.	Palkkaturva (am)	33 592	33 460	33 460	—	0
(55.)	Toimet työurien pidentämiseksi (am)	18 331	—	—	—	0
64.	EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin (am)	376 452	619 269	583 577	-35 692	-6
95.	Vaikuttavuusinvestointien tuotonmaksu (am)	5 813	6 000	6 000	—	0

PL32 TAE2025 momenteittain, luvut 40 ja 50

1 000 €		2024	2025	2026	Muutos 2025—2026	
		TP	TA	TAE	%	
40.	Yritysten erityisrahoitus	171 524	262 099	88 373	-173 726	-66
42.	Valtiontuki sähköhuollon varmistamiseksi (am)	900	800	1 000	200	25
(43.)	Yritysten kustannustuki (sm 2v)	1 000	—	—	—	0
(45.)	Finnvera Oyj:n tappiokorvaukset Ukrainaan myönnettyistä vientitakuista (am)	—	—	—	—	0
(46.)	Yöjunarungon vaunukaluston hankinta (am)	2 090	—	—	—	0
47.	Finnvera Oyj:n tappiokorvaukset (am)	21 261	47 769	25 153	-22 616	-47
48.	Korko- ja muu tuki julkisesti tuetuille venti- ja alusluotoille (am)	145 273	112 500	61 200	-51 300	-46
60.	Siirrot hallinnonalan rahastoihin (am)	1 000	1 020	1 020	—	0
(82.)	Lainat Finnvera Oyj:n varainhankintaan (arviomääräraha)	—	10	—	—	0
88.	Pääomasijoitus Suomen Teollisuussijoitus Oy:lle (sm 3v)	—	100 000	—	—	0
50.	Kotoutuminen ja kansainvälinen osaaminen	321 005	384 364	351 853	-32 511	-8
03.	Kotoutumisen ja työvoiman maahanmuuton edistäminen (sm 2v)	4 801	2 209	2 109	-100	-5
30.	Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä (am)	316 204	382 155	349 744	-32 411	-8
Yhteensä		3 175 004	3 669 446	3 348 831	-320 615	-9

Pääluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

1 000 €		2025 TA	2026 TAE
32.01	Hallinto		
	lainojen hyväksymisvaltuus (turvavarastolainat)	8,4	8,4
	— myöntämisvaltuus	0,034	0,034
32.01.04	Geologian tutkimuskeskuksen toimintamenot		
	— rahoitusvaltuus	18	-
32.01.41	Erityisavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n infrastruktuuriin		
	— rahoitusvaltuus	35,5	66,3
32.20.40	Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen		
	— rahoitusvaltuus	940,5	633,2
32.20.41	Energiatuki		
	— myöntämisvaltuus	14,1	9,9
32.20.(42)	Puhtaan energian Suomen -kärkihankkeet		
	— myöntämisvaltuus	140	-
32.20.83	Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan		
	— myöntämisvaltuus	156,8	156,8
32.30.46	Pk-yritysten tutkimus- ja kehittämistoiminnan vahvistaminen		
	— myöntämisvaltuus	-	8
32.30.64	EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin		
	— myöntämisvaltuus	376,5	391,2
32.40.(82)	Lainat Finnvera Oyj:n varainhankintaan		
	— myöntämisvaltuus	1 000,00	-
32.40.88	Pääomasijoitus Suomen Teollisuussijoitus Oy:lle		
	— myöntämisvaltuus	-	100
Yhteensä		2 689,8	1 373,8

Keskeisiä muutoksia

30.20. Uudistuminen ja vähähiilisyys (i)

- Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n erityisavustusmomentille 32.01.41. esitetään 67,6 milj. euroa, missä on lisäystä nettomääräisesti 19,9 milj. euroa kuluvaan vuoden talousarvioon verrattuna. Lisäys johtuu pääosin Kvanttinova –pilotointiympäristön laitteiden hankinnasta.
- Vastaavasti Valtionavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n toimintaan momentille 32.01.49. esitetään 125,1 milj. euroa, missä on nettomääräistä vähennystä 6,1 milj. euroa kuluvaan vuoden talousarvioon verrattuna, johtuen mm. RePowerEU –hankerahoituksen vähenemisestä.
- Business Finlandin avustusvaltuudeksi mom. 32.20.40. esitetään 633,2 milj. euroa
 - määrärahaa ehdotetaan 669,5 milj. euroa, mistä 92,8 milj. euroa on elpymis- ja palautumisvälineen rahoitusta. Määrärahasta on lisäksi varattu 100,0 milj. euroa teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämisen ja energiatehokkuuden edistämiseen sekä ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen edistämiseen liittyvien investointien tukemiseen.
 - AV-tuotantokannustimeen osoitetaan vuonna 2026 valtuutta 10 milj. euroa.
- Business Finlandin lainavaltuudeksi mom. 32.20.83. esitetään 156,8 milj. euroa.
 - Määrärahaa momentille ehdotetaan 147,7 milj. euroa, mikä on 1,5 milj. euroa enemmän kuluvaan vuoden talousarvioon verrattuna, mikä pääosin johtuu maksatusaikataulujen ajoitusmuutoksista
- Energiatuen valtuudeksi mom. 32.20.41. esitetään 9,9 milj. euroa
 - Määrärahaa ehdotetaan 276,7 milj. euroa, mikä on 167,0 milj. euroa vähemmän kuluvaan vuoden talousarvioon verrattuna. Vähennys aiheutuu mm. RRF- ja RePowerEU –rahoituksen pienentymisestä.
 - Määrärahasta 120,2 milj. euroa on elpymis- ja palautumisvälineen (RRF ja RePowerEU) kautta rahoitettavia investointeja

30.20. Uudistuminen ja vähähiilisyyys (ii)

- Energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistukeen mom. 32.20.43. esitetään 150 milj. euroa, kuten kuluvan vuoden talousarviossa. Tuella korvataan päästökaupasta sähkön hintaan aiheutuvia välillisiä kustannuksia aloille, joiden katsotaan olevan erityisen alttiita merkittävälle hiilivuotoriskille.
 - Sähköistämistukea maksetaan vuosien 2021—2025 tietojen perusteella vuosien 2022—2026 talousarvioista. Maksettavan tuen suuruus riippuu mm. päästöoikeuden hinnasta ja tuensaajan sähkönkulutuksesta tai tuotannon määrästä. Arvio tuen laskennassa sovellettavasta päästöoikeuden hinnasta vuonna 2026 on 67 euroa. Vuositasolla maksettavan tuen enimmäismäärä on rajattu enintään 150,0 euroon.
- Laivanrakennuksen innovaatiotukeen mom. 32.20.46 esitetään 20,9 milj. euroa, mikä on 5,8 milj. euroa enemmän kuluvan vuoden määrärahaan verrattuna. Nettomääräinen lisäys johtuu määrärahasiirrosta T&K-momentilta 32.20.40. lisävaltuuden maksatuksiin.
- Uusiutuvan energian tuotantotuen määrärahaa mom. 32.20.48. esitetään 239,5 milj. euroa, mikä on 5,4 milj. euroa enemmän kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna. Lisäys aiheutuu sähkön markkinahinta-arvion muutoksesta.

32.30. Työllisyys ja yrittäjyys (i)

- Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukemisen momentille 32.30.40. esitetään 6,2 milj. euroa, mikä on 6,3 milj. euroa vähemmän kuluvan vuoden määrärahaan verrattuna. Vähennys aiheutuu pääosin aiempien hankerahoitusten (Kutilan kanava ja Kontiolahden ampumaradan valaistus) päättymisestä.
- Yritysten kehittämishankkeiden tukemiseen momentille 32.30.42 esitetään 4,0 milj. euroa mikä on 8,1 milj. euroa vähemmän kuluvan vuoden määrärahaan verrattuna. Vähennys aiheutuu pitkälti Brexit mukautusvarauksen päättymisestä ja alueellisen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan kohdennettavien avustusten pienentämisestä.
- Alueelliseen kuljetustukeen momentille 32.30. 44. esitetään 3,7 milj. euroa, mikä on 1,6 milj. euroa vähemmän kuluvan vuoden määrärahaan verrattuna budjettiriihen päätösten mukaisesti.
- Palkkaturvamomentille 32.30.52. esitetään 33,5 milj. euroa, mikä vastaa kuluvan vuoden määrärahan tasoa.

32.30. Työllisyys ja yrittäjyys (ii)

- EU:n rakenneohjelmien myöntämisvaltuudeksi esitetään 391,2 milj. euroa ja määrärahaksi 583,6 milj. euroa. Määräraha on 35,7 milj. euroa pienempi kuluvan vuoden määrärahaan verrattuna.
 - Myöntämisvaltuudesta yhteensä 246,6 milj. euroa (63%) on EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahastojen rahoitusosuutta ja 144,6 milj. euroa (37%) valtion rahoitusosuutta.
- Määrärahasta yhteensä 391, 5 milj. euroa on tarkoitus käyttää EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahastojen rahoitusosuuden maksatuksiin ja 192,1 milj. euroa valtion rahoitusosuuden maksatuksiin. Kansallisesta rahoituksesta valtion osuus on 75% ja kuntien ja muun julkisen rahoituksen osuus 25%.
- Ohjelmakauden 2021—2027 Euroopan sosiaalirahaston, aluekehitysrahaston ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston toimet on koottu Suomen alue- ja rakennepolitiikan ohjelmaan "*Uudistuva ja osaava Suomi 2021—2027*". Ohjelman julkinen kokonaisrahoitus on noin 3,1 mrd. euroa, josta EU-rahoitusosuus on 61% eli noin 1,9 mrd. euroa ja kansallinen julkinen vastinrahoitus noin 1,2 mrd. euroa.

32.40. Yritysten erityisrahoitus

Lukuperusteluissa haetaan eduskunnalta suostumus

- Enimmäismäärästä Finnvera Oyj:n ja sen tytäryhtiöiden vastuusitoumuksille 50 mrd. euroa. Finnvera Oyj:n kotimaan rahoituksen vastuusitoumukset saavat olla enintään 10 mrd. euroa ja viennin rahoituksen vastuusitoumukset enintään 40 mrd. euroa. Tästä viennin rahoituksen sitoumusten enimmäisvastuusta enintään 20 mrd. euroa saa olla **a)** Finnvera Oyj:n hallituksen erityisriskinottona hyväksymää, **b)** yhtiökokouksen tai omistajan erityistilanteessa päättämää taikka **c)** yhtiön hallituksen erityisellä perusteella työ- ja elinkeinoministeriön suostumuksella valtuuden piiriin siirtämää rahoitusta.
- Ukrainan vientitakuulle; Työ- ja elinkeinoministeriö voi korvata Finnvera Oyj:lle valtion vientitakuista annetun lain (422/2001) ja valtion erityisrahoitustoiminnasta ja sen järjestämisestä annetun lain nojalla Ukrainaan kohdistuvan viennin ja investointien edistämiseksi vuosina 2024—2026 myönnetyn vienninrahoituksen luottotappioita yhteensä enintään 200 milj. euroa.
- Finnvera Oyj:n tappiokorvauksiin mom. 32.40.47. esitetään 25,2 milj. euroa, mikä on 22,6 milj. euroa vähemmän kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna, johtuen tappiokorvausten määrän pienentymisestä sekä tappiokorvausten korvaustason alentamisesta.
- Korko- ja muu tuki julkisesti tuetuille venti- ja alusluotoille arviomäärärahaksi mom. 32.40.48. esitetään 61,2 milj. euroa, mikä on 51,3 milj. euroa vähemmän kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna
 - Vähennys johtuu pääosin korkotuki- ja suojausmenojen pienentymisestä sekä talousarviovuoden luottokannan ja korkotason alentumisen vaikutuksesta.
- Pääomasijoitus Suomen Teollisuussijoitus Oy:lle momentille 32.40.88 ei esitetä määrärahaa mutta valtuutta tehdä Kasvu -suorasijoitusohjelman mukaisia uusia rahoitussitoumuksia enintään 100,0 milj. eurolla vuonna 2026.

32.50. Kotoutuminen ja kansainvälinen osaaminen

- Vuoden 2026 talousarvioesityksessä momentille *Valtion korvaukset kotoutumisen edistäminen* 32.50.30. esitetään 349,7 milj. euroa, mikä on 32,4 milj. euroa vähemmän vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioon verrattuna.
 - Vuonna 2026 arvioidaan kuntiin muuttavan noin 33 000 tilapäistä suojelua saavaa henkilöä, joille on rekisteröity kotikunta. Vuoden 2026 pakolaiskiintiö on 500 henkilöä, mikä on saman verran kuin kuluvana vuonna.
 - Valtion korvauksiin kotoutumisen edistämisestä vaikuttavat oleskeluluvan saavien turvapaikanhakijoiden ja kotikunnan saaneiden tilapäistä suojelua saavien lisäksi kiintiöpakolaisten ja kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden perheenyhdistämisten määrät.
- Kotoutumisen ja työvoiman maahanmuuton edistämiseen mom. 32.50.03. esitetään 2,1 milj. euroa, mikä on 0,1 milj. euroa vähemmän kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna.
 - Määrärahasta kotoutumisen ja työllistymisen edistämiseen esitetään 1,7 milj. euroa

32.01. Hallinto

- Hallitusohjelman mukaisia tuottavuustoimenpiteitä sekä kevään 2024 ja 2025 kehyspääätöksissä linjattuja toimintamenosäästöjä on kohdistettu hallinnonalalle yhteensä 35,5 milj. euroa vuodelle 2026.
 - Säästöt on sisällytetty hallinnonalan virastojen ja laitosten toimintamenomomenteille
- Digitalisaation kehittämiseen mom. 32.01.10. esitetään 4,6 milj. euroa, mikä on 6,5 milj. euroa vähemmän kuin kuluvan vuoden talousarviossa
 - Vähennyksestä 3,3 milj. euroa johtuu yritysten digitaloushankkeen rahoituksen supistumisesta sekä kertaluonteisen TE-palvelu-uudistuksen tietojärjestelmämuutos rahoituksen poistumisesta.
- Momentin 32.01.02 nimike on päivitetty tulevan uudistuksen mukaisesti muotoon *Elinvoimakeskusten toimintamenot (sm 2v)*.
- Eduskunnalle on tarkoitus antaa budjettilakina hallituksen esitys huoltovarmuuslainsäädännön uudistamisesta. Uudistuksessa ehdotetaan mm. nykyinen Huoltovarmuuskeskus muutettavaksi valtion budjettitalouden virastoksi, jolle avataan määrärahamomentti 32.01.11. Huoltovarmuuskeskuksen toimintamenot (sm 2 v). Momentille ehdotetaan nettomäärärahaa 24,7 milj. euroa.
 - Huoltovarmuusrahasto jatkaa budjetin ulkopuolisena valtion rahastona

Tulot

- Päästöoikeuksien huutokauppatulot mom. 12.32.21.
 - päästöoikeuden hinta-arviona on käytetty 80 euroa, jonka perusteella huutokauppatuloja arvioidaan kertyvän 503 milj. euroa, mikä on 53 milj. euroa vähemmän kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna
 - arviot päästöoikeuden hinnan kehityksestä yleisessä päästökaupassa perustuvat lokakuussa 2024 julkaistuihin tietoihin eri analyysitalojen hintaennusteista. Päästöoikeuden hinta-arviot uudessa jakelijoiden päästökaupassa vuosille 2027 ja 2028
 - Tuloennusteeseen vaikuttaa päästöoikeusmäärän lisäksi arvio päästöoikeuden hinnan kehityksestä. Euroopassa vallitsevaan talouteen, energian saatavuuteen ja hinnan kehitykseen liittyvien epävarmuuksien johdosta päästöoikeuden hinta-arvioon liittyy aiempaa huomattavasti suurempaa epävarmuutta.
- EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muista koheesiopolitiikan rahastoista saatavat tulot mom.12.32.50.
 - Momentille arvioidaan kertyvän 290 milj. euroa, mikä on 21 milj. euroa enemmän kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna.
 - Tulokertymä sisältää Euroopan komission maksamat Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) ja Euroopan sosiaalirahaston (ESR) maksut EU:n ohjelmakauden 2014—2020 Kestävää kasvua ja työtä 2014—2020 Suomen rakennerahasto-ohjelmaan sekä ohjelmakauden 2021—2027 Uudistuva ja osaava Suomi ohjelmaan maksettavat EAKR:n, ESR:n ja JTF:n (oikeudenmukaisen siirtymän rahaston) maksut.

